

BELGIJSKO VJEROISPOVIJEDANJE (1561.)

revidirano na nacionalnoj sinodi u Dordrechtu 1618. i 1619.

Naslov izvornika:
The Belgic Confession

Copyright za hrvatsko izdanje:
Protestantska reformirana kršćanska crkva u Republici Hrvatskoj

Urednik:
Dr. sc. Jasmin Milić

Prijevod:
Melanie Ivančević

Lektura i korektura:
Nenad Adžić

Nakladnik:
Kršćanski centar „Dobroga pastira“, Osijek
i
Reformirani teološki institut „Mihael Starin“, Tordinci

Priprema i tisak:
Grafika, Osijek

ISBN:
978-953-6865-24-6
(KC „Dobroga pastira“)

*Ako nije drugačije naznačeno, svi biblijski citati
uzeti su iz Biblije u izdanju „Kršćanske sadašnjosti“, Zagreb 1999.*

**BELGIJSKO
VJEROISPOVIJEDANJE
(1561.)**

revidirano na nacionalnoj sinodi
u Dordrechtu 1618. i 1619.

Reformirani teološki institut “Mihael Starin”

Tordinci, 2008.

Zahvaljujemo protestantskim reformiranim crkvama iz SAD-a (Protestant Reformed Churches in America) koji su nam svojom financijskom pomoći omogućili prijevod i tiskanje ove knjige

PREDGOVOR

Najstariji doktrinarni obrazac Reformiranih crkava je ispovijest vjere, poznatiji pod imenom Belgijsko vjeroispovijedanje, prema latinskom nazivu iz sedamnaestog stoljeća, “Confession Belgica”. “Belgica” se odnosila na cijelu tadašnju Nizozemsku, i sjevernu i južnu, današnju Nizozemsku i Belgiju.

Glavni autor ove ispovijesti je Guido de Bräs. Rođen je u Monsu oko 1522. godine u radničkoj obitelji. Privrženost reformaciji ga je nagnala da se preseli u London, no nakon što je na prijestolje došla Marija Tudor vraća se 1552. godine na kontinent. Bio je jedno vrijeme putujući propovjednik a za tu svrhu je sastavio apologetsku i polemičku knjigu *Palica kršćanske vjere* (1555. te drugo izdanje 1562.). Progonstvo ga vodi u Švicarsku gdje je upoznao Bezu, Calvina i druge reformatore. Vrativši se u domovinu podiže crkve i organizira ih po švicarskom modelu. U ime vjere umire mučeničkom smrću 1567. godine.

U šesnaestom su stoljeću protestantske crkve u Nizozemskoj bile izložene najgorem mogućem progonu od strane rimokatoličkih poglavara. De Bräs je ovo vjeroispovijedanje priredio 1561. godine, kao protest protiv okrutnog tlačenja, ali i da bi progoniteljima dokazao kako reformirani kršćani nisu buntovnici, kao što ih se nazivalo, već uzorni građani koji poštuju zakon i ispovijedaju pravi kršćanski nauk utemeljen

na Svetom pismu. Godine 1562. kralj Filip II je primio jedan primjerak ovog vjeroispovijedanja, uz podnesak u kojemu su podnositelji izjavili kako su u cijelosti spremni poštovati vlast prema zakonu, no da bi se radije “podvrgli šibanju, rezanju jezika, stavljanju poveza na usta, i dali se spaliti,” nego zaniijekali istinu izrečenu u ovom vjeroispovijedanju. Premda prvobitni cilj - sloboda od progona - nije ostvaren, a de Bräs je završio kao još jedan u nizu tisuća, koji su svoju vjeru zapečatili svojim životom, za sobom je ostavio svoje djelo koje još uvijek ima odjeka. U sastavljanju ovog vjeroispovijedanja, autor se djelomično poslužio vjeroispovijedanjem Reformirane crkve u Francuskoj, koju je velikim dijelom napisao Jean Calvin, a koje je bilo objavljeno dvije godine prije Belgijskog vjeroispovijedanja.

Naime, djelo de Bräsa nije samo revizija Calvinovog djela, već je samostalno djelo. Tekst ovog vjeroispovijedanja je bio revidiran 1566. godine, na Sinodi održanoj u Antverpu. Crkve u Nizozemskoj su ga odmah prihvatile s oduševljenjem, a prihvatile su ga i nacionalne Sinode koje su se bile održavale zadnja tri desetljeća šesnaestoga stoljeća. Tekst je, a ne sam sadržaj, ponovno bio revidiran na Sinodi u Dortrechtu 1618.-1619. te je tada usvojen kao jedna od doktrinarnih normi koju su svi obnašatelji službi u Reformiranoj crkvi trebali potpisati. Samo vjeroispovijedanje je jedno od najboljih ispovijesti vjere koje predstavljaju simbole i izjave reformiranog nauka.

Bogu smo zahvalni da nakon Heidelberškoga katekizma, Drugoga helvetskoga vjeroispovijedanja te Kanona sa Sinode u Dortrechtu čitateljima možemo na hrvatskom jeziku ponuditi i prijevod Belgijskog vjeroispovijedanja. Ovo je prijevod engleskog teksta temeljenog na francuskom tekstu iz 1619. godine.

Urednik

Sadržaj

PREDGOVOR	5
Članak 1: Jedini Bog	9
Članak 2: Dva načina spoznaje Boga	10
Članak 3: Pisana Božja Riječ	11
Članak 4: Kanonske knjige	12
Članak 5: Autoritet Svetoga pisma	13
Članak 6: Razlika između kanonskih i apokrifnih knjiga ...	14
Članak 7: Dostatnost Svetoga pisma	15
Članak 8: Trojstvo	16
Članak 9: Svjedočanstva iz Svetoga pisma o Trojstvu.....	17
Članak 10: Kristovo božanstvo	19
Članak 11: Božanstvo Duha Svetoga	20
Članak 12: Kako je sve stvoreno	21
Članak 13: Nauk o Božjoj providnosti	22
Članak 14: Stvaranje čovjeka i njegov pad.....	23
Članak 15: Nauk o istočnom grijehu	25
Članak 16: Nauk o izabranju	26
Članak 17: Obnova paloga čovjeka.....	27
Članak 18: Utjelovljenje	28

Članak 19: Kristove dvije naravi	30
Članak 20: Božja pravednost i milost u Kristu	31
Članak 21: Pomirenje	32
Članak 22: Pravednost vjere.	34
Članak 23: Opravdanje grešnika	35
Članak 24: Posvećenje grešnika.	36
Članak 25: Ispunjenje Zakona	38
Članak 26: Kristovo zastupništvo	39
Članak 27: Sveta katolička Crkva	42
Članak 28: Obveze crkvenih članova	43
Članak 29: Obilježja prave Crkve	44
Članak 30: Crkvena vlast	46
Članak 31: Crkveni službenici	47
Članak 33: Crkveni red i disciplina.	48
Članak 33: Sakramenti	49
Članak 34: Sakrament krštenja	50
Članak 35: Sakrament Gospodnje večere	52
Članak 36: Civilna vlast	54
Članak 37: Posljednji sud	56

Jedini Bog

- Svi srcem vjerujemo i riječju ispovijedamo da postoji samo jedno i jednostavno duhovno biće kojega nazivamo Bog te da je on vječan, nedokučiv, nevidljiv, nepromjenjiv, beskonačan, svemoguć, krajnje mudar, pravedan i dobar, obilan izvor svega dobrog.

Dva načina spoznaje Boga

- Spoznajemo ga na sljedeća dva načina:

Prvo, po stvaranju, održavanju i upravljanju svemirom, budući da nam taj svemir stoji pred očima poput neke prekrasne knjige u kojoj su sva stvorenja, i velika i mala, poput slova koja nas navode na promišljanje o Božjim nevidljivim svojstvima: njegovoj vječnoj moći i božanstvu, kao što je to Pavao rekao u Rimljanima 1,20.

Sve je to dovoljno da bi ljudi povjerovali i da ne bi imali isprike.

Drugo, on nam se još jasnije objavljuje po svojoj svetoj i božanskoj Riječi, onoliko koliko nam je to potrebno u ovome životu. Sve to sebi na slavu, a na spasenje njegovih izabranika.

Pisana Božja Riječ

- Ispovijedamo da ta Božja Riječ ne dolazi niti potječe od čovjekove volje, već od Božjih svetih ljudi koji su bili potaknuti Duhom Svetim, kao što je rekao Petar.¹

Naš je Bog – zbog toga što se zaista brine za nas i naše spasenje – zapovjedio svojim slugama, prorocima i apostolima neka zapišu Riječ koju im je objavio. On je sam svojim prstom pisao po dvjema pločama saveza.

Stoga to pismo zovemo Svetim i božanskim pismom.

---

¹ 2 Pt 1,21

Kanonske knjige

- Pod Svetim pismom podrazumijevamo dva sveska, Stari i Novi zavjet. To su kanonske knjige i oko toga nema nikakve rasprave.

U Božjoj crkvi to su sljedeće knjige: Stari zavjet: pet Moj-sijevih knjiga – Postanak, Izlazak, Levitski zakonik, Brojevi, Ponovljeni zakon; Jošua, Suci, Ruta, dvije knjige o Samuelu i dvije o Kraljevima, dvije knjige Ljetopisa, koje se još zovu Paralipomenon, prva Ezrina knjiga; Nehemija, Estera, Job, Davidovi psalmi, tri Salomonove knjige - Izreke, Propovjednik i Pjesma nad pjesmama; četiri velika proroka - Izaija, Jeremija, Daniel i dvanaest manjih proroka - Hošea, Joel, Amos, Obadija, Jona, Mihej, Nahum, Habakuk, Sefanija, Hagaj, Zaharija, Malahija.

Novi zavjet: četiri evanđelja - Matej, Marko, Luka i Ivan; Djela apostolska, četrnaest Pavlovih poslanica - Rimljanima, dvije poslanice Korinćanima, Galaćanima, Efežanima, Filipljanima i Kološanima, dvije poslanice Solunjanima, dvije poslanice Timoteju, Titu, Filemonu i Hebrejima, sedam poslanica drugih apostola – Jakovljeva, dvije Petrove, tri Ivanove, jedna Judina i Otkrivenje apostola Ivana.

Autoritet Svetoga pisma

- Sve ove knjige i isključivo njih smatramo svetima i kanonskima, one su mjerodavna osnova naše vjere.
- I bez sumnje vjerujemo da sve što u njima piše dolazi od Boga, i to ne samo zato što to crkva prihvaća i odobrava, već prvenstveno zbog toga što Duh Sveti svjedoči u našim srcima da sve to dolazi od Boga te zato što se iz samih stvari vidi da su to Božje stvari.

Pa čak su i slijepci u stanju vidjeti da se stvari prorečene u njima ostvaruju.

Razlika između kanonskih i apokrifnih knjiga

- Razlikujemo svete knjige od ovih apokrifnih: treća i četvrta Ezrina; Tobija, Judita, Mudrost, Sirah, Baruh; ono što je nadodano Esteri; Izbačjenje trojice Danielovih prijatelja iz užarene peći; Pripovijest o Suzani; Daniel i Belovi svećenici, Daniel i Zmaj; Molitva Manašeova i dvije knjige o Makabejcima.

Crkva svakako može čitati ove knjige i učiti iz njih o svemu onome u čemu se slažu s kanonskim knjigama, no apokrifne knjige nemaju onu snagu i kvalitetu da bi čovjek iz njihovog svjedočanstva mogao razabrati bilo koji aspekt vjere ili kršćanske religije. One pogotovo ne mogu umanjiti autoritet drugih svetih knjiga.

Dostatnost Svetoga pisma

- Vjerujemo da ovo Sveto pismo u potpunosti odražava Božju volju te da se u njemu nalazi sve ono što je čovjeku dostatno za spasenje. Budući da je u njemu detaljno opisano sve ono što Bog očekuje od nas, nitko – pa čak ni apostoli, ni sami anđeli nebeski, kao što Pavao veli² – ne bi smio poučavati ono što nije u skladu s naukom Svetoga pisma. Budući je zabranjeno nadodati ili oduzeti što od Božje Riječi³, jasno nam je stavljeno do znanja kako je nauk Svetoga pisma savršen i potpun u svakom smislu.

Stoga ne smijemo stavljati na istu razinu ono što je čovjek napisao – bez obzira koliko sveti bili ti autori – s božanskim spisima, a ispred Božje istine, koja je iznad svega, ne smijemo stavljati ni običaje, ni mišljenje većine, ni godine, ni vrijeme, ni osobe, ni koncile, ni odredbe, ni službene odluke.

Jer sva su ljudska bića po naravi lažljiva i ispraznija no sama ispraznost.

Stoga svim srcem odbijamo sve što nije u skladu s nepogrješivom istinom, kao što nas uče apostoli koji su rekli: "Podvrgnite duhove kušnji da vidite jesu li od Boga,"⁴ i: "Ako tko dođe k vama, a ne donosi ove nauke, nemojte ga primiti u kuću."⁵

---

² Gal 1,8

³ Pnz 13,1; Otk 22,18-19

⁴ 1 Iv 4,1

⁵ 2 Iv 10

Trojstvo

- U skladu s ovom istinom i Božjom Riječi, vjerujemo u jednoga Boga, koji je jedan u biti, a koji je tri osobe, koje se stvarno, istinito i vječno razlikuju prema svojim neprenosivim svojstvima – naime, Otac, Sin i Duh Sveti. Otac je Stvoritelj, počelo i izvor svih stvari, kako vidljivih tako i nevidljivih.

Sin je Riječ, Mudrost, slika Oca.

Duh Sveti je vječna sila i moć koja proistječe od Oca i Sina.

Međutim, premda nas Sveto pismo uči razlikovati Oca, Sina i Duha Svetoga kao zasebne osobe, što se ogleda u njihovim različitim karakteristikama, ne možemo reći da postoje tri boga, budući te tri božanske osobe jesu jedan Bog.

Dakle, evidentno je da Otac nije Sin, da Sin nije Otac te da ni Duh Sveti nije ni Otac niti Sin.

Ipak, ove božanske osobe, premda zasebne, nisu podijeljene, spojene ili pomiješane.

Jer Otac se, kao ni Duh nije utjelovio, već samo Sin.

Otac nikada nije bio bez Sina niti bez Duha Svetoga, budući da sve tri osobe jednako postoje od vječnosti, i to u jednoj te istoj biti.

Među njima nema prvoga niti zadnjega, budući da su sve tri osobe jedno u istini i moći, dobroti i milosti.

Svjedočanstva iz Svetoga pisma o Trojstvu

- O svemu ovome saznajemo iz Svetoga pisma, ali i kroz djelovanja božanskih osoba, posebno ona koja osjećamo unutar sebe.

Svjedočanstva Svetoga pisma koja nas uče vjerovati u to Sveto Trojstvo zapisana su na mnogim mjestima u Starome zavjetu. Nećemo ih sve nabrajati već ćemo ih koristiti proizvoljno.

U knjizi Postanka Bog kaže: "Načinimo čovjeka na svoju sliku, sebi slična." I tako "na svoju sliku stvori Bog čovjeka... muško i žensko stvori ih".⁶ "Evo, čovjek postade kao jedan od nas."⁷

Iz ovoga zaključujemo da postoji nekoliko osoba u božanstvu, kad On kaže: "Načinimo čovjeka na svoju sliku", a kasnije naznačuje jedinstvo kada kaže: "stvori Bog."

Istina je da ne spominje koliko osoba ima, no ono što nam nije tako očito u Starom zavjetu, jasno vidimo u Novom.

Kada je naš Gospodin bio kršten u Jordanu, čuo se glas Oca koji je rekao: "Ovo je Sin moj, Ljubljeni moj";⁸ dok je Sin bio u vodi, a Duh Sveti se pojavio u obliku goluba.

Stoga je Krist propisao ovu formu za krštenje svih vjernika: "Krstite ih u ime Oca i Sina i Duha Svetoga!"⁹

U Lukinom evanđelju anđeo Gabrijel je rekao Mariji, majci našega Gospodina: "Duh Sveti sići će na te, sila Previšnjega

---

⁶ Post 1,26-27

⁷ Post 3,22

⁸ Mt 3,17

⁹ Mt 28,19

zasjenit će te; zato će se dijete koje ćeš roditi zvati svetim, Si-
nom Božjim."¹⁰

Na drugom pak mjestu kaže: "Milost Gospodina Isusa Kri-
sta, ljubav Boga (Oca) i zajedništvo Duha Svetoga neka budu
sa svima vama!"¹¹

"Tako troje svjedoči: Otac, Riječ i Duh Sveti, i ovo troje su
jedno."¹²

Svi ovi odlomci nas uče da postoje tri osobe u jednoj jedinjoj
božanskoj biti. I premda ova nauka nadilazi ljudsko razumije-
vanje, mi u to već sada vjerujemo, po Riječi, iščekujući punu
spoznaju kada dođemo u nebo.

Nadalje, trebamo spomenuti na koje specifične načine se
ove tri osobe nalaze u odnosu prema nama. Oca zovemo našim
Stvoriteljem, zbog njegove moći. Sin je naš Spasitelj, otkupio
nas je po svojoj krvi. Duh Sveti je naš Posvetitelj time što živi
u našim srcima.

Ovaj nauk o Svetom Trojstvu je oduvijek postojao u pravoj
Crkvi, od vremena apostola pa sve do danas, nasuprot židova,
muslimana i nekih lažnih kršćana i krivovjeraca, poput Mar-
ciona, Manija, Prakseja, Sabelija, Pavla iz Samozate, Arija i
drugih nalik njima, koje su sveti oci s pravom osudili.

I zato u skladu sa svime ovime dobrovoljno prihvaćamo tri
ekumenska vjerovanja – Apostolsko, Nicejsko i Atanazijevo,
kao i odluke crkvenih otaca koje su u skladu s njima.

---

¹⁰ Lk 1,35

¹¹ 2 Kor 13,13

¹² 1 Iv 5,7 (nap. prev. u engleskom prijevodu se citira King James Version, čiji
prijevod se temelji na kasnijim manuskriptima Vulgate)

Kristovo božanstvo

- Vjerujemo da je Isus Krist po svojoj božanskoj naravi jednorodeni Sin Božji, rođen od vječnosti, a ne stvoren, jer bi u tom slučaju bio stvorenje.

On je istobitan s Ocem, vječan kao i On; preslika Oca i "odsjev njegova sjaja,"¹³ u svemu jednak Njemu.

On nije postao Božji sin tek onda kada je na sebe uzeo našu narav, već je to od vječnosti, u skladu sa svim sljedećim svjedočanstvima.

Mojsije je rekao da je Bog "stvorio svijet";¹⁴, a Ivan da su "sve stvari stvorene po Riječi,"¹⁵ koju naziva Bogom. Apostol veli da je "Bog stvorio svijet po Sinu."¹⁶ Također veli da je "Bog stvorio sve po Isusu Kristu."¹⁷

Stoga moramo zaključiti da je onaj koji je Bog, Riječ, Sin i Isus Krist, već postojao kada je sve bilo stvoreno po njemu.

Zato prorok Mihej kaže "njegov je iskon od davnina, od vječnih vremena,"¹⁸ a apostol veli da on "nema ni početka ni svršetka života."¹⁹

Dakle, on je pravi vječni Bog, Svemogućí, kojega prizivamo, štujemo i kojemu služimo.

---

¹³ Kol 1,15; Heb 1,3

¹⁴ Post 1,1

¹⁵ Iv 1,3

¹⁶ Heb 1,2

¹⁷ Kol 1,16

¹⁸ Mih 5,1

¹⁹ Heb 7,3

Božanstvo Duha Svetoga

- Mi također vjerujemo i ispovijedamo da Duh Sveti od vječnosti proizlazi od Oca i Sina, nije stvoren, niti rođen, već samo proizlazi od njih dvojice. Po pitanju redoslijeda, on je treća osoba Trojstva, istobitan s Ocem i Sinom i s njihovim veličanstvom i njihovom slavom.

On je pravi i vječni Bog, kako nas uči Sveto pismo.

Kako je sve stvoreno

- Vjerujemo da je Otac ni iz čega stvorio nebo i zemlju i sva ostala stvorenja, onako kako je On to smatrao dobrim, po svojoj Riječi, tj. po svom Sinu.

Svim bićima je dao njihovu bit, oblik i izgled, kao i različite službe kojima će služiti svoga Stvoritelja.

On i sada skrbi za sve njih i vlada nad svima njima, prema Svom vječnom naumu i po Svojoj beskrajnoj sili, kako bi sve služilo čovjeku, a da bi on služio Bogu.

On je također stvorio dobre anđele, koji su njegovi glasnici i služe Njegovim izabranicima.

Neki od njih su pali iz savršenstva, u kojem ih je Bog stvorio, u vječnu propast, a drugi su po Božjoj milosti opstali i ostali u stanju u kojemu su prvobitno bili stvoreni.

Đavli i zlodusi su tako pokvareni da su neprijatelji Boga i svega dobrog. Oni vrebaju na Crkvu i svakog njenog člana, poput lopova koji ih svim silama i prijevarama želi uništiti i iskvariti.

Njih je njihova vlastita zloća osudila na vječno prokletstvo i patnju, koju svaki dan iščekuju.

Stoga se gnušamo nad zabludom saduceja koji nijeću postojanje duhova i anđela, kao i nad zabludom manihejaca koji kažu kako su đavli nastali sami od sebe te da se nikada nisu iskvarili, jer su zli po svojoj naravi.

Nauk o Božjoj providnosti

- Vjerujemo da ovaj dobar Bog, nakon što je sve stvorio nije svoje stvorenje prepustio slučaju ili sreći, već ga vodi i vlada njime po svojoj svetoj volji i to tako da se ništa na ovome svijetu ne događa bez nekog njegovog razloga i reda.

A opet, Bog nije stvorio grijeh koji postoji, niti ga možemo kriviti za taj grijeh. Njegova sila i dobrota su tako velike i nesхватljive da on sve čini dobro i pravedno unatoč tome što su đavli i zli ljudi nepravedni.

Ne želimo neprikladnom znatiželjom ispitivati njegovo djelovanje koje nadilazi naše ljudsko razumijevanje, već u svoj poniznosti i poštovanju obožavati pravedne Božje sudove, koji su nam skriveni. Želimo biti zadovoljni Kristovi učenici koji će učiti ono što nam on objavljuje u svojoj Riječi, bez da idemo izvan tih granica.

Ovaj nauk nam pruža neizrecivi mir zato što nas uči da nam se ništa ne događa slučajno, već da iza svega stoji plan našega milostivog nebeskog Oca. On bdije nad nama kao otac koji brine, drži sve stvorenje pod vlastitim nadzorom tako da nam ni vlas s glave (koje su nam pobrojane), a ni mali vrabac ne pada na zemlju²⁰ bez dopuštenja našega Oca.

Mirni smo jer znamo da on i đavle i sve naše neprijatelje drži pod kontrolom i da nam oni, bez njegovog odobrenja ili htjenja, ne mogu nauditi.

Stoga odbacujemo prijezira vrijednu zabludu epikurejaca koji kažu da se Bog ni u što ne pača te da sve prepušta slučaju.

---

²⁰ Mt 10,29-30

Stvaranje čovjeka i njegov pad

- Vjerujemo da je Bog stvorio čovjeka od zemaljskog praha i oblikovao ga sebi sličnoga, na svoju sliku – dobroga, pravednoga, svetoga, koji se u svemu želi podrediti Božjoj volji.

No, kad je bio u toj časti, nije ju razumio²¹ niti je razumio svoje stanje savršenstva, već se, poslušavši đavla, svojevoljno podredio grijehu, a samim time i smrti i prokletstvu.

Prekršio je zapovijed života koju je dobio od Boga i otkad je sagriješio i iskvario svoju narav, odvojio se od Boga, svoga pravog života.

Tako je postao kriv, podložan tjelesnoj i duhovnoj smrti, postao je zao, iskvaren i podao u svemu. Izgubio je sve svoje savršene darove koje je primio od Boga od kojih je zadržao tek tragove i koji ga ne mogu opravdati.

Štoviše, sve svjetlo u nama pretvorilo se u tamu, kao što nas Sveto pismo uči: "I Svjetlo svijetli u tami, i tama ga ne obuze."²² Ovdje Ivan ljude naziva "tamom."

Stoga odbacujemo svaku nauku vezanu uz čovjekovu slobodnu volju, budući je čovjek rob grijehu i ne može učiniti ništa "što mu nije dano s neba."²³

---

²¹ Ps 49,21

²² Iv 1,5

²³ Iv 3,27

Tko se može pohvaliti vlastitim zaslugama, kada Krist kaže: "Nitko ne može doći k meni ako ga ne privuče Otac koji me posla"?²⁴

Tko se može ponositi vlastitom voljom, ako razumije da je "težnja tijela neprijateljstvo prema Bogu"?²⁵ Tko može govoriti o vlastitim spoznajama Boga kada "zemaljski čovjek ne prima ono što dolazi od Duha Božjega"?²⁶

Ukratko, tko može smisliti ijednu misao, budući da on zna da mi nismo "sami po sebi sposobni nešto pomisliti" o nama samima, već da "naša sposobnost dolazi od Boga"?²⁷

Stoga bi apostolove riječi trebale stajati čvrsto i nepokolebljivo: "Bog je, naime, onaj koji proizvodi u vama i htjenje i djelovanje da mu se možete svidjeti."²⁸

Nema te volje niti razumijevanja izvan Božjeg razumijevanja i angažiranosti Krista, koji nas je naučio: "Bez mene ne možete ništa učiniti."²⁹

---

²⁴ Iv 6,44

²⁵ Rim 8,7

²⁶ 1 Kor 2,14

²⁷ 2 Kor 3,5-6

²⁸ Fil 2,13

²⁹ Iv 15,5

Nauk o istočnom grijehu

- Vjerujemo da se po Adamovoj neposlušnosti istočni grijeh proširio na cijelo čovječanstvo.

To je potpuna izopačenost naravi – izopačenost koja se nasljeđuje i utječe čak i na malu novorođenčad dok su još u utrobi majke, klica koja u čovjeku proizvodi svaku vrstu grijeha. Taj grijeh je tako gadan i zao u Božjim očima da je dovoljan za osudu cijelog čovječanstva, a ne može se uništiti niti potpuno iskorijeniti čak niti krštenjem, jer vidimo da grijeh neprestano niče kao neki zaraženi izdanak.

Ipak, on nad Božjom djecom nema moć osude, njima je Božjom milošću oprosteno – ne da bi ih to uspavalo u duhu, već da bi uvijek bili svjesni te izopačenosti te da bi uvijek zapomagali Bogu da ih oslobodi "ovog smrtonosnoga tijela."³⁰

Stoga odbacujemo krivo učenje pelagijanaca koji kažu da grijeh nije ništa drugo doli imitacija.

---

³⁰ Rim 7,24

Nauk o izabranju

- Vjerujemo kako se - Adamovim potomcima koji su zbog njegovog grijeha kao prvoga čovjeka pali u prokletstvo i propast - Bog pokazao onakvim kakav jest: milosrdan i pravedan.

Milostiv je, jer je izvukao i spasio od propasti one koje je, u svom vječnom i nepromjenjivom vijeću izabrao u Isusu Kristu, našem Gospodinu, i to iz čiste dobrote, ne gledajući njihova djela.

Pravedan je, jer druge ostavlja u njihovoj propasti i prokletstvu u koje su se sami gurnuli.

Obnova paloga čovjeka

- Vjerujemo da se naš dobri Bog, po svojoj izvrsnoj mudrosti i dobroti, vidjevši kako se čovjek uronio u tjelesnu i duhovnu smrt i time postao krajnje bijedan, dao u potragu za njim, premda je čovjek u strahu bježao od njega.

I tješio ga je, obećavši da će mu dati Sina “rođena od žene,”³¹ koji će satrijeti glavu zmije,³² i blagosloviti ga.

---

³¹ Gal 4,4

³² Post 3,15

Utjelovljenje

- Ispovijedamo da je Bog ispunio svoje obećanje koje je još davno dao crkvenim ocima po svojim svetim prorocima time što je poslao svoga jedinorođenoga Sina u svijet onda kada je On to htio.

Sin je na sebe "uzeo narav slugu" i postao "sličan ljudima"³³. Tako je postao pravi čovjek, sa svim njegovim slabostima, samo bez grijeha; bio je začet u utrobi blagoslovljene djevice Marije, silom Duha Svetoga, bez sudjelovanja muškarca.

I ne samo da je postao čovjek po tijelu, već i po pravoj ljudskoj duši, da bi u potpunosti bio čovjek. Budući da je čovjek izgubio i dušu i tijelo, trebao je na sebe uzeti oboje kako bi ih oboje spasio.

Stoga ispovijedamo, protiv krivovjerja anabaptista koji niječu da je Krist od svoje majke dobio tijelo, da je "postao sudionik u krvi i mesu djece";³⁴ da je on po tijelu "Davidov potomak"³⁵; da je po tijelu "rođen od potomstva Davidova";³⁶ "plod utrobe djevice Marije";³⁷ "rođen od žene";³⁸ "rođen od Davidova potomstva";³⁹ "izdanak Jesejev";⁴⁰ "iz Judina ple-

---

³³ Fil 2,7

³⁴ Heb 2,14

³⁵ Dj 2,30

³⁶ Rim 1,3

³⁷ Lk 1,42

³⁸ Gal 4,4

³⁹ 2 Tim 2,8

⁴⁰ Rim 15,12

mena";⁴¹ koji je po tijelu potekao od Židova; "od potomstva Abrahamova" – jer je on "Abrahamov potomak" i bio je "iskušan u svemu (kao i mi), samo što nije sagriješio."⁴²

On je uistinu naš Emanuel, tj. "Bog je s nama."⁴³

---

⁴¹ Heb 7,14

⁴² Heb 2,17; 4,15

⁴³ Mt 1,23

Kristove dvije naravi

- Vjerujemo da je tako začeti Sin nerazdvojno povezan s ljudskom naravi te da ne možemo govoriti o dva Sina Božja, niti dvije osobe, već dvije naravi ujedinjene u jednoj osobi, a da je svaka narav zadržala svoja specifična svojstva.

Iz toga proizlazi da ova božanska narav nikada nije bila stvorena, ona ispunjava nebo i zemlju, bez početka i svršetka života⁴⁴.

Njegova ljudska narav nije izgubila svoja svojstva već nosi obilježja stvorenja – ima početak života, smrtnost i sve ono što pripada pravome tijelu. I premda joj je, uskrsnuvši, dao besmrtnost, to ipak nije promijenilo činjenicu da je ljudske naravi. Naime, naše spasenje i uskrsnuće također ovise o njegovom pravom ljudskom tijelu.

Te dvije naravi su tako ujedinjene u jednoj osobi da ih ni Njegova smrt nije rastavila.

Dakle, ono što je predao svom Ocu kada je umro bio je pravi ljudski duh koji je napustio njegovo tijelo. Međutim, njegova božanska narav je ostala ujedinjena s Njegovom ljudskom naravi i onda kada je ležao u grobu; njegova božanska narav je uvijek bila u njemu, kao što je u njemu bila prisutna i onda kada je bio malo dijete, premda neko vrijeme nije dolazila do izražaja.

Iz ovih razloga ispovijedamo kako je On pravi Bog i pravi čovjek – pravi Bog, jer je svojom silom nadvladao smrt, a pravi čovjek, jer je umro za nas u slabosti svoga tijela.

---

⁴⁴ Heb 7,3

Božja pravednost i milost u Kristu

- Vjerujemo kako je Bog, koji je potpuno milostiv i veoma pravedan, poslao svoga Sina da preuzme narav u kojoj je počinjen neposluh prema Bogu ne bi li podnio najveću mukotrpnu kaznu i umro za grijeh.

Na taj je način Bog iskazao svoju pravednost prema Sinu, kojega je optužio za naš grijeh, a na nas je, koji smo krivi i koji smo zaslužili prokletstvo, izlio svoju dobrotu i svoju milost time što je dao da njegov Sin umre umjesto nas, nakon čega ga je u svojoj savršenoj ljubavi uskrisio kako bi mi bili opravdani te po Njemu baštinili besmrtnost i vječni život.

Pomirenje

- Vjerujemo da je Isus Krist zauvijek veliki svećenik, i to po redu Melkisedeka, po zakletvi. Kao takav se u ime nas pri-
nio Ocu kako bi umirio njegov gnjev i ponudio mu potpu-
nu zadovoljštinu za grijeh. Dao se na drvo križa proliviše
svoju dragocjenu krv kako bi nas očistio od grijeha, kao
što su proroci prorokovali.

Jer stoji pisano da na Sina Božjega "pade kazna – radi našeg
mira" i "njegove nas rane iscijeliše." Vodili su ga "ko janje na
klanje," bio je "ubrojen među zlikovce"⁴⁵ i osuđen kao zločinac
pod Poncijem Pilatom, premda je Pilat izjavio da je nevin.

Vratio je što nije oteo,⁴⁶ i patio "pravedan za nepravedne,"⁴⁷
tijelom i dušom i to tako da, kada je podnosio strašnu kaznu
za naše grijeha, "njegov znoj mu postade kao guste kaplje krvi
što padahu na zemlju."⁴⁸ Vapio je: "Bože moj, Bože moj! Zašto
si me ostavio?"⁴⁹

Sve je to podnosio za oprostjenje naših grijeha.

Stoga s pravom možemo reći kao i Pavao "ne držah zgod-
nim išta drugo znati osim Isusa Krista, i to razapetoga";⁵⁰ Sve
stvari smatramo "blatom zbog najveće prednosti: spoznajе Go-

---

⁴⁵ Iz 53,4-12

⁴⁶ Ps 69,5

⁴⁷ 1 Pet 3,18

⁴⁸ Lk 22,44

⁴⁹ Mt 27,46

⁵⁰ 1 Kor 2,2

spodina Krista Isusa.”⁵¹ Utjehu nalazimo u njegovim ranama i nemamo potrebe tražiti ili izmišljati druge načine pomirenja s Bogom mimo ove jedne i jedinstvene žrtve, koja se dogodila jednom, a zauvijek čini vjernike savršenima.

Zato ga je i sam Božji anđeo zvao Isusom, tj. “Spasiteljem”, jer će On izbaviti svoj narod od njegovih grijeha.⁵²

---

⁵¹ Fil 3,8

⁵² Mt 1,21

Pravednost vjere

- Vjerujemo kako na sljedeći način spoznajemo ove velike tajne: Duh Sveti nam u srcu pali plamen prave vjere koja prihvaća Isusa Krista sa svim Njegovim zaslugama, čini to da naše srce postaje Njegovo te da ne traži više ništa što je izvan Njega.

Stoga neizostavno slijedi sljedeće – ili u Kristu ne nalazimo sve što nam je potrebno za spasenje ili je sve što trebamo u Njemu. U slučaju potonjeg, onaj koji ima Krista po vjeri, u potpunosti je spašen.

Dakle, reći da Krist nije dovoljan, već da je i nešto drugo potrebno za spasenje je najveće bogohuljenje protiv Boga, jer bi to značilo da je Isus Krist samo napola Spasitelj. Stoga s pravom s Pavlom možemo reći da smo opravdani samo "vjerom" ili vjerom "bez vršenja Zakona."⁵³

No, pošteno govoreći, ne mislimo da je samo vjera ta koja nas opravdava, ona je samo sredstvo kojim prigrljujemo Krista, našu pravednost.

A Isus Krist je naša pravednost jer nam prepušta sve zasluge i sva sveta djela koja je učinio za nas i umjesto nas, a vjera je sredstvo koje nas drži u zajedništvu s Njim i svim njegovim dobročinstvima.

Kada ta dobročinstva postanu naša, ona su više nego dovoljna da nas odriješe našega grijeha.

---

⁵³ Rim 3,28

Opravdanje grešnika

- Vjerujemo kako naši blagoslovi leže u oprostjenju naših grijeha po Isusu Kristu te da smo kroz to opravdani pred Bogom, kao što nas David i Pavao uče kada kažu da je blagoslovljen onaj komu Bog uračunava pravednost bez djela.⁵⁴

A isti apostol kaže i da smo "opravdani darom njegove milosti" otkupljenjem u Kristu Isusu.⁵⁵ Stoga se upiremo u ovaj temelj, koji će zauvijek biti čvrst, koji svu slavu daje Bogu. Stojimo ponizni i vidimo sebe kakvi jesmo, ne pripisujemo sebi nikakve zasluge te počivamo i isključivo se oslanjamo na poslušnost razapetoga Krista, koja vjerom u njega postaje i naša poslušnost.

To je dovoljno da pokrije sav naš grijeh i dade nam pouzdanje, oslobađa našu savjest straha, strepnji i strave od Božje blizine. Tako se više ne moramo bojati kao naš prvi otac, Adam, koji se tresao od straha dok se pokrивao smokvinim lišćem.

Štoviše, kada bi se trebali pojaviti pred Bogom oslanjajući se, pa makar i malo, na same sebe ili neko drugo stvorenje, jao što bi bili "progutani".

Stoga bi svi skupa s Davidom trebali reći: "(Gospodine), ne idi na sud sa slugom svojim, jer nitko živ nije pravedan pred tobom!"⁵⁶

---

⁵⁴ Ps 32,1; Rim 4,6

⁵⁵ Rim 3,24

⁵⁶ Ps 143,2

Posvećenje grešnika

- Vjerujemo da se ova prava vjera rađa u čovjeku slušanjem Božje riječi i djelovanjem Duha Svetoga, koji ga obnavlja i čini "novim čovjekom,"⁵⁷ koji živi "novim životom"⁵⁸, oslobođen od ropstva grijehu.

Dakle, daleko od toga da ova opravdavajuća vjera čini ljude hladnima prema pobožnom i svetom življenju. Naprotiv, ona tako djeluje u njima da sve što čine, čine iz ljubavi prema Bogu, a ne iz sebeljublja ili straha da će biti osuđeni.

Nemoguće je da ova sveta vjera ne donosi ploda u čovjeku, pod uvjetom da ne govorimo o ispraznoj vjeri, već o onome što Pismo naziva "vjerom koja se očituje u ljubavi,"⁵⁹ a koja vodi čovjeka da sam čini djela koja mu je Bog zapovjedio u svojoj Riječi.

Ta djela, koja izrastaju iz korijena dobre vjere, dobra su i Bogu ugodna, budući su sva posvećena Njegovom milošću. Ona nam se, naravno, ne uračunavaju u pravednost, jer bili smo opravdani vjerom u Krista, i prije nego smo činili dobra djela. U protivnom, ona ne bi bila valjana, kao što ni plod drveća ne može biti dobar ako samo drvo nije dobro.

Dakle, činimo dobra djela, ali ne kao zasluge, jer što imamo zaslužiti? Nije Bog dužan nama za to što činimo dobra djela, već mi Njemu, jer je on taj koji "proizvodi u nama htjenje i dje-

---

⁵⁷ 2 Kor 5,17

⁵⁸ Rim 6,4

⁵⁹ Gal 5,6

lovanje da mu se možemo svidjeti"⁶⁰. Također imamo na umu: "Kad izvršite sve što vam je naređeno, recite: 'Beskorisne smo sluge. Učinili smo samo što smo morali učiniti'."⁶¹

Opet, ne želimo zaniijekati to da Bog nagrađuje dobročinstva, ali nas po svojoj milosti ovjenčava svojim darovima.

Štoviše, premda činimo dobra djela, ne temeljimo naše spasenje na njima. Mi nismo u stanju napraviti ništa što naša tjelesnost ne bi zagadila i što ne bi zavrijedilo kaznu. Pa čak i kad bi se mogli nečime pohvaliti, Bog bi to odbacio na spomen jednog našeg grijeha.

Tada bismo uvijek bili u sumnji, klataći se amo tamo bez ikakve sigurnosti, a naše bi jadne savjesti stalno bile opterećene kada ne bi počivale na zaslugama, patnjama i smrti našega Spasitelja.

---

⁶⁰ Fil 2,13

⁶¹ Lk 17,10

Ispunjenje Zakona

- Vjerujemo kako su Kristovim dolaskom obredi i simboli Zakona izgubili na snazi te da su sve prijašnje stvari doživjele svoj kraj, tako da ih kršćani više ne bi trebali činiti. Ono što je ostalo, istina i bit ovih stvari, ispunjeno je u Isusu Kristu.

Usprkos tome, još uvijek koristimo svjedočanstva iz Zakona i proroka da bi nas učvrstila u evanđelju i u potpunosti uredila naš život na Božju slavu, prema Njegovoj volji.

Kristovo zastupništvo

- Vjerujemo da nemamo drugoga pristupa Bogu osim po jednom jedinom Posredniku i Zastupniku: Isusu Kristu, pravedniku.⁶²

Zato je On postao čovjek, sjedinjujući u sebi božansku i ljudsku narav da bismo mi ljudi imali pristup božanskom veličanstvu. Inače mu ne bismo mogli pristupiti.

No, ovaj nas posrednik kojega je Otac postavio između sebe i nas ne bi trebao tako zastrašiti svojom veličinom da bismo tražili nekog drugog, prema našem nahođenju. Nema nikoga na nebu niti među stvorenjem na zemlji tko bi nas volio više od Isusa Krista. Iako je bio "božanske naravi", "lišio se nje uzevši narav sluge" i postao kao čovjek radi nas;⁶³ postao je "u svemu sličan svojoj braći."⁶⁴

Pretpostavimo da trebamo naći drugog zastupnika. Tko bi nas više volio od onoga tko je dao svoj život za nas, iako smo bili "njegovi neprijatelji"?⁶⁵ I pretpostavimo da bi trebali naći nekoga tko je moćan i prestižan. Tko ima više moći i prestiža od onoga koji sjedi "s desne strane Bogu,"⁶⁶ i ima svu "vlast, nebesku i zemaljsku"?⁶⁷ I koga će prije saslušati nego samog dragog i ljubljenog Božjeg Sina?

---

⁶² 1 Iv 2,1

⁶³ Fil 2,6-8

⁶⁴ Heb 2,17

⁶⁵ Rim 5,10

⁶⁶ Rim 8,34; Heb 1,3

⁶⁷ Mt 28:18

Sama nevjera je dovela do prakse obeščašćivanja svetih umjesto čašćenja. Svci nikada nisu tražili da ih se časti, već su to, kao što i doliči i kao što vidimo iz njihovih spisa, dosljedno odbijali.

Ne govorimo tu o tome koliko smo mi vrijedni, jer se tu ne radi o tome da prinosimo molitve na osnovu naše vlastite dostojnosti, već na osnovu Kristove izvrsnosti i njegove dostojnosti, čija je pravednost i naša po vjeri.

Budući apostol želi (i to opravdano) da se riješimo tog glupavog straha, ili još bolje, te nevjere, on nam veli da je Isus Krist "postao u svemu sličan svojoj braći," kako bi mogao biti milostiv i vjeran veliki svećenik te okajati grijeha naroda.⁶⁸ Budući da je patio i bio kušan, može pomoći onima koji se nalaze u kušnjama.⁶⁹

Nadalje, da bi nas potaknuo na to da mu se približimo, on veli: "Budući dakle da imamo uzvišena velikog svećenika, Isusa, Sina Božjega, koji je prošao kroz nebesa, držimo se čvrsto vjere koju ispovijedamo! Nemamo, naime, nekoga velikog svećenika koji ne bi mogao suosjećati s našim slabostima, nego jednoga koji je iskusan u svemu (kao i mi), samo što nije sagriješio. Dakle: pristupajmo s pouzdanjem k prijestolju milosti da primimo milosrđe i nađemo milost za pravodobnu pomoć!"⁷⁰

Isti apostol kaže da "snagom krvi Isusove otvoreno možemo ući u Svetinju nad svetinjama. Pristupajmo k njemu sa sigurnim uvjerenjem..."⁷¹

---

⁶⁸ Heb 2,17

⁶⁹ Heb 2,18

⁷⁰ Heb 4,14-16

⁷¹ Heb 10,19, 22

Također, "(Krist) ima neprolazno svećeništvo, jer ostaje zauvijek. Odatle slijedi da može zauvijek spasavati one koji po njemu dolaze k Bogu, jer uvijek živi da posreduje za njih."⁷²

I što više trebamo? Sam Krist je rekao: "Ja sam put, istina i život. Nitko ne dolazi k Ocu osim po meni."⁷³ Zašto bismo tražili drugoga posrednika?

Budući da je Bog tako htio i dao nam svoga Sina kao Posrednika, nemojmo ga ostavljati zbog nekog drugoga, ili pak ići tražiti drugoga kojega nikada ne bismo niti našli. Kad nam ga je Bog davao, dobro je znao da smo grešnici.

Stoga se, izvršavajući Kristove zapovijedi, utječemo nebeskom Ocu po Kristu, našem jedinom Posredniku, kao što nas uči Gospodnja molitva, sigurni da ćemo primiti sve što Oca zatražimo u njegovo ime.

---

⁷² Heb 7,24-25

⁷³ Iv 14,6

Sveta katolička Crkva

- Vjerujemo i ispovijedamo jednu katoličku ili sveopću Crkvu – svetu zajednicu i zbor istinskih kršćana, koji iščekuju ispunjenje svoga spasenja u Isusu Kristu, a koji su oprani Njegovom krvi i posvećeni te zapečaćeni Duhom Svetim.

Ova je Crkva postojala od početka svijeta i bit će je do njegovoga kraja, budući da je Krist vječni Kralj koji to ne bi bio bez svojih podanika.

I tu Crkvu Bog čuva od gnjeva cijeloga svijeta, makar se ona u očima čovjeka katkad može doimati vrlo malom, kao da je više nema.

Npr. za zloglasnog Ahaba, Gospodin si je sačuvao sedam tisuća ljudi koji se nisu poklonili pred Baalom.⁷⁴

Tako ova sveta Crkva nije uvjetovana, ograničena ili vezana nekim mjestom ili nekim osobama, već raširena po cijelom svijetu, a opet jedna u srcu i duši, te jedna po vjeri u jednom te istome Duhu.

---

⁷⁴ 1 Kr 19,8

Obveze crkvenih članova

- Vjerujemo da je ovaj sveti skup i zajednica zbor spašenih te da izvan nje nema spasenja, tako da se nitko ne bi trebao izdvajati iz nje niti htjeti biti sam, bez obzira na svoj status ili životne okolnosti.

Naprotiv, svi su ljudi obavezni pridružiti joj se i održavati jedinstvo Crkve podlažući se njezinom nauku i disciplini, podjarmljujući se pod jaram Isusa Krista, služeći jedan drugome na izgradnju, već prema darovima koje im je Bog dao kao udovima istoga tijela.

Da bi se ovo jedinstvo što bolje sačuvalo, dužnost je svakog vjernika, prema Božjoj Riječi, odvojiti se od onih koji ne pripadaju Crkvi i pridružiti se ovoj zajednici gdje god ju je Bog postavio, pa čak i onda kada bi to civilna vlast ili neki kraljevski dekreti to zabranjivali i kada bi to rezultiralo smrću ili fizičkom kaznom.

Dakle, svi oni koji se povuku iz Crkve ili joj ne pristupe, to čine protivno Božjoj zapovijedi.

Obilježja prave Crkve

- Vjerujemo da prema Božjoj Riječi i s izrazitom pažnjom i vrlo oprezno trebamo razlučiti pravu Crkvu, jer danas si razne sekte u svijetu svojataju naziv "crkva".

Ovdje ne govorimo o licemjerima koji su izmiješani među dobrima u Crkvi i koji zapravo nisu dio te zajednice, iako su fizički tamo prisutni. Ovdje govorimo o razlučivanju tijela i zajedništva prave Crkve od svih sekti koje se nazivaju "crkvom".

Prava Crkva se može prepoznati po sljedećim obilježjima: Crkva se brine da se evanđelje propovijeda pravilno, da se pravilno dijele sakramenti, onako kako ih je Krist ustanovio, prakticira crkvenu disciplinu za ispravljanje prijestupa. Ukratko, vlada se po čistoj Božjoj Riječi, odbacujući sve ono što je protiv nje, priznavajući Isusa Krista kao jedinog Poglavara. Ovo su obilježja istinske Crkve od koje se nitko ne bi trebao odvajati.

Što se tiče onih koji mogu pripadati Crkvi, njih možemo prepoznati po specifičnim obilježjima kršćana: po vjeri i po tome što bježe od grijeha, a trče prema pravednosti, nakon što su primili Isusa Krista, jednog i jedinog Spasitelja. Oni vole pravoga Boga i svoje bližnje, razapinju svoje tijelo i svoja djela bez da se okreću na desno ili na lijevo.

Premda u sebi nose veliku slabost, bore se protiv nje po Duhu, i to sve dane svoga života, neprestano se pozivajući na krv, patnju, smrt i poslušnost Gospodina Isusa u kojemu imaju oproštenje svojih grijeha, po vjeri u njega.

A što se tiče lažne crkve, ona sebi i svojim pravilima pripisuje više ovlasti nego samoj Božjoj Riječi, ne stavlja se pod Kristov

jaram, ne dijeli sakramente onako kako je Krist to zapovjedio u svojoj Riječi, kojoj pak nadodaje ili oduzima, kako joj se već sviđi. Ona se radije oslanja na ljude nego na Isusa Krista, ona progona one koji žive svetim životom prema Božjoj Riječi i koji ju prekoračaju zbog pogrešaka, pohlepe i idolopoklonstva.

Lako je prepoznati ove dvije crkve i razlučiti ih.

Crkvena vlast

- Vjerujemo da ovom istinskom Crkvom valja upravljati prema duhovnim pravilima kojima nas je naš Gospodin poučio u svojoj Riječi. Službenici ili pastori bi trebali propovijedati Božju Riječ i dijeliti sakramente. Uz pastore bi također trebali postojati starješine i đakoni, koji bi tvorili crkveni odbor.

Tako se čuva pravo vjerovanje i pravi nauk, grešnike duhovno ispravlja i drži pod nadzorom, a jadnima i nesretnima pomaže i pruža utjeha, već prema njihovoj potrebi.

Ako se izaberu osobe koje su vjerne i ako se izaberu prema pravilu koje je Pavao dao Timoteju, sve će u Crkvi biti u najboljem redu.⁷⁵

---

⁷⁵ 1 Tim 3

Crkveni službenici

- Vjerujemo kako bi crkva na legitiman način trebala izabrati službenike Božje Riječi, starješine i đakone, molitvom u ime Gospodina te kako dolikuje, prema Božjoj Riječi.

Nikome ne priliči da se sam gura naprijed, već treba čekati na Božji poziv, kako bi svatko bio siguran u svoj poziv i da ga je izabrao sam Gospodin.

Što se tiče službenika Riječi, svi oni imaju istu ovlast i autoritet, bez obzira gdje bili, budući da su svi sluge Isusa Krista, koji je univerzalni biskup i jedina glava Crkve.

Štoviše, da se Božji sveti poredak ne bi prekršio smatramo da bi svatko, koliko god više može, trebao na poseban način poštovati službenike Riječi i crkvene starješine zbog službe koju obnašaju. S njima bi svatko trebao biti u dobrim odnosima, bez mrljanja, svađanja ili prepiranja.

Crkveni red i disciplina

- Također vjerujemo da premda je dobro i korisno da oni koji upravljaju crkvama uspostave određeni red kako bi očuvali zajedništvo crkve, uvijek bi ju trebali čuvati od svega što odudara od onoga što nam je odredio Krist, naš Gospodar.

Stoga odbacujemo sve ono što su ljudi izmislili i sve zakone koji su nam nametnuti, jer štujemo Boga i zbog toga što nam to štovanje u potpunosti zaokuplja i veže našu savjest.

Dakle, prihvaćamo sam ono što je prikladno kako bi zadržali sklad i jedinstvo, a sve u podložnosti Bogu.

S tim ciljem i svime što on podrazumijeva, u skladu s Božjom Riječi, ekskomunikacija je potrebna.

Sakramenti

- Vjerujemo da nam je naš dobri Bog, svjestan naših manjkavosti i slabosti, dao sakramente kako bi u nama zapečatio svoja obećanja, dao u залог svoju dobru volju i milost koju nam iskazuje, i kako bi njegovao i održavao našu vjeru.

Nadodao ih je evanđelju kako bi nam po našim vanjskim osjetilima bolje dočarao spoznaje koje nam omogućuje po Svojoj Riječi te što čini u našim srcima, učvršćujući tako u nama spasenje koje nam je pribavio.

Sakramenti su vidljivi znaci i pečati nečega unutarnjega i nevidljivoga, a preko njih Bog u nama djeluje silom Duha Svetoga. Oni nisu isprazni i prijevarni znakovi, jer je njihova istina u Isusu Kristu bez kojega ništa ne bi značili.

Štoviše, dragi nam je broj sakramenata koje nam je Krist naš Gospodin udijelio. Samo su dva: sakrament krštenja i Sveta večera Isusa Krista.

Sakrament krštenja

- Vjerujemo i ispovijedamo da je Isus Krist, u kome je ispunjen Zakon, prolijevanjem svoje krvi okončao bilo kakvo prolijevanje krvi koje bi netko možda htio prinijeti kao zadovoljštinu ili žrtvu za okajanje grijeha.

Ukinuvši obrezanje kojim se također prolijevala krv, nadomjestio ga je sakramentom krštenja. Njime postajemo dio Božje crkve, a odvojeni od drugih ljudi i stranih religija, kako bismo, noseći na sebi njegov znak i biljeg, u potpunosti bili posvećeni Njemu. Ono također svjedoči da će on zauvijek biti naš Bog, budući da je on naš milostivi Otac.

Zato je On zapovjedio neka se svi koji pripadaju Njemu krste čistom vodom u ime Oca i Sina i Duha Svetoga.⁷⁶

Time nam pokazuje da kao što voda ispire nečistoću s našega tijela, kada ju poliju na nas ili nas poškrope njome, to nam krv Kristova čini iznutra, u duši po Duhu Svetome. Ona nas pere i čisti od grijeha i više nismo djeca gnjeva, već postajemo djeca Božja.

To se ne događa samim fizičkim škropljenjem vodom već dragocjenom krvi Božjega Sina koji je naše Crveno more kroz koje moramo proći kako bismo izbjegli faraonovu, odnosno đavolju tiraniju i ušli u duhovnu kanaansku zemlju.

Služitelji sakramenta nam dijele onaj njihov vidljivi dio, ali nam naš Gospodin daje bit sakramenta, naime nevidljivi dar milosti; pere, oslobađa i čisti naše duše od sve prljavštine i nepravednosti, obnavlja naša srca i puni ih svakovrsnom utjehom,

---

⁷⁶ Mt 28,19

iskazuje nam pravu dobrotu oca, odijeva nas u “novoga čovjeka” skidajući s nas “staroga čovjeka” sa svim njegovim djelima.

Zato vjerujemo da bi se svatko tko želi postići vječni život trebao krstiti samo jednom i nikad više ne ponavljati krštenje, jer se ne možemo ni dva puta roditi. To krštenje nije valjano samo onaj čas kada ga primamo i kada smo poliveni, već vrijedi za cijeli život.

Zbog toga nam je mrska zabluda anabaptista koji nisu zadovoljni jednim krštenjem koje su jednoc primili i koji osuđuju krštenje djece vjernika. Vjerujemo da bi naša djeca trebala biti krštena i zapečaćena znakom saveza, kao što su malu djecu u Izraelu obrezivali na osnovu istih obećanja koja su dana i našoj djeci.

I zaista, kao što je Krist prolio svoju krv za odrasle, tako ju je prolio i za očišćenje djece vjernika.

Stoga bi oni trebali primiti znak i sakrament onoga što je Krist učinio za njih, kao što je to Gospodin zapovjedio u Zakonu, da je žrtvovanje janjeta za njih sakrament patnje i smrti Krista koje će dobiti odmah po rođenju. To je sakrament Isusa Krista.

Nadalje, krštenje je našoj djeci ono što je obrezanje bilo za Židove. Zato Pavao krštenje naziva “obrezanjem Kristovim.”⁷⁷

---

⁷⁷ Kol 2,11

Sakrament Gospodnje večere

- Vjerujemo i ispovijedamo da je naš Gospodin i Spasitelj Isus Krist odredio i ustanovio sakrament Svete večere kako bi njegovao i održao one koji su nanovorođeni i ucijepljeni u Njegovu svetu obitelj: Njegovu Crkvu.

Oni koji su nanovorođeni imaju dva života. Jedan je u ovom zemaljskom tijelu, kojega imaju od trenutka prvoga rođenja i kojega svi imaju. Drugi je duhovni i nebeski, koji im je dan kada su se drugi puta rodili, a koji dolazi po evanđelju iz zajedništva Kristovog tijela; taj život imaju samo Božji izabranici.

Prema tome, kako bi nas hranio u ovom zemaljskom životu u tijelu, Bog je predvidio za to prikladan zemaljski materijalni kruh, namijenjen svima koji imaju ovaj život. No, da bi hranio vjernike kojima pripada duhovni i nebeski život, poslao je živi kruh koji je sišao s neba: Isusa Krista, koji hrani i održava duhovni život vjernika, koji ga blaguju, tj. koji ga, kad je to predviđeno, duhovno primaju po vjeri.

Kako bi nam pokazao taj duhovni i nebeski kruh, Krist je ustanovio ovozemaljski vidljivi kruh kao sakrament Njegova tijela i vino kao sakrament Njegove krvi. To je učinio kako bi nam posvjedočio da baš kao što uzimamo u ruke ove sakramente i jedemo ih, odnosno pijemo, a koji onda održavaju naš ovozemaljski život, tako se hrani i naš duhovni život pravim tijelom i pravom krvi Krista, našeg jedinog Spasitelja. Iste primamo vjerom, koja je i ruka i usta naših duša.

Isus Krist zasigurno nije uzalud odredio ove sakramente, jer u nama djeluje sve ono što ovi sveti znaci predstavljaju, premda sam način njihovog djelovanja nadilazi naše razumijevanje i shvaćanje, kao što nam je djelovanje Božjega Duha sakriveno i neshvatljivo.

A opet, ne griješimo kada kažemo da je ono što jedemo pravo Kristovo tijelo i da je ono što pijemo Njegova prava krv, no da to ne jedemo ustima već duhom, po vjeri.

Tako Isus Krist zauvijek ostaje sjediti s desne strane Boga Oca na nebesima, ali se nikada ne uskraćuje u davanju samoga sebe nama po vjeri.

Ova gozba je duhovna trpeza po kojoj nam se Krist daje sa svim svojim zaslugama. Na tom stolu možemo uživati u Njemu, kao i u zaslugama zbog njegove patnje i smrti dok On hrani, jača i tješi naše siromašne i usamljene duše koje, kada jedu od njegova tijela obnavlja te im vraća snagu dok piju Njegovu krv.

Štoviše, premda su sakramenti i ono što predstavljaju združeni zajedno, ne primaju svi oboje. Pokvaren čovjek sigurno prima taj sakrament na vlastitu osudu, ali ne prima samu bit sakramenta, kao što su i Juda i Šimun Mag primili sakrament, ali ne i Krista kojega taj sakrament predstavlja. On se daje samo vjernicima.

Napokon, u poniznosti i pobožnosti primamo sveti sakrament u krugu Božjih ljudi, dok se zajedno sa zahvalnošću prisjećamo smrti Krista našega Spasitelja ispovijedajući našu kršćansku vjeru. Stoga nitko ne bi trebao pristupiti stolu, a da se prethodno nije temeljito preispitao, jer "tko jede od kruha i pije iz kaleža, osudu svoju jede i pije."⁷⁸

Ukratko, primanje ovog svetog sakramenta nas potiče na gorljivu ljubav prema Bogu i našim bližnjima.

Stoga odbacujemo i smatramo oskrvnućem ovoga sakramenta sve zbunjujuće stavove i prijezira vrijedne ljudske izmišljotine koje je čovjek nadodao i pomiješao sa sakramentima. Smatramo da bismo trebali biti zadovoljni s procedurom koju su nam Krist i apostoli prenijeli te o ovim stvarima govoriti onako kako su oni o njima govorili.

---

⁷⁸ 1 Kor 11,27

Civilna vlast

- Vjerujemo da nam je naš dobri Bog zbog nemoralnosti našeg ljudskoga roda dao kraljeve, prinčeve i civilne vladare. Želi da svijetom vladaju zakoni i politika, koji će obuzdati ljudsko bezakonje kako bi odnosi među ljudima bili u najboljem redu.

Stoga je u ruke vlasti stavio mač kojim će kažnjavati zlikovce, a braniti dobre ljude.

Samim time što su na taj način pozvani pridonositi napretku društva koje je Bogu ugodno, civilni vladari imaju zadatak: odstranjivati sve što priječi propovijedanje evanđelja i bilo koji vid bogoštovlja, sve u podložnosti Božjim zakonima.

Čineći to trebali bi se, u vrijeme dok rade u djelokrugu koji im je povjeren i onime čime raspolažu, oduprijeti bilo kakvoj težnji za apsolutnom vlašću.

Vlast nije ograničena samo na brigu i nadgledanje civilne domene, već je njena dužnost i poduprijeti svetu službu, time što će uklanjati i zatirati svakojako idolopoklonstvo i lažno štovanje Antikrista, propagirati kraljevstvo Isusa Krista te potpomagati širenje i propovijedanje evanđelja svagdje kako bi svatko častio i služio Bogu, kao što On to propisuje u svojoj Riječi.

Štoviše, svatko se, bez obzira na status ili položaj u društvu, treba: podrediti vlasti i plaćati porez, poštovati njene predstavnike i biti im poslušan u svemu što ne dolazi u sukob s Božjom Riječju, moliti da ih Gospodin u svemu vodi, a da mi možemo živjeti u miru, pobožno i pristojno.

I u vezi ovoga prekoravamo anabaptiste, druge anarhiste i bilo koga tko odbacuje autoritet vlasti i njenih predstavnika i želi potkopati pravdu uvodeći zajedničko vlasništvo nad dobrima, i time kvariti društveni poredak koji je Bog ustanovio među ljudima.

Posljednji sud

- I konačno, prema Božjoj Riječi vjerujemo da će, kad se ispuni vrijeme koje je odredio Gospodin (a koje ne zna niti jedno stvorenje) i kada se ispuni broj izabranih, Gospodin Isus Krist sići s neba, u tijelu i vidljivo, kao što je i uzašao, u velikoj slavi i veličanstvu. Tada će suditi i živima i mrtvima. On će ovaj stari svijet zapaliti, kako bi se pročistio kroz goruću vatru.

Tada će sva ljudska stvorenja osobno stajati pred velikim sucem – muškarci, žene i djeca, svi koji su ikada živjeli.

Pozvat će ih glas arkandela i zvuk božanske trube.⁷⁹

Svi oni koji su do toga dana umrli, bit će uskrišeni, njihove će duše biti združene s njihovim tijelima u kojima su živjeli. A oni koji će tada biti živi neće umrijeti kao ostali već će se "u tren oka" preobraziti, "smrtno u besmrtno".⁸⁰

⁸¹Tada će se otvoriti "knjige" (tj. savjesti) i mrtvima će se suditi prema njihovim djelima, dobrima ili lošima. Uistinu, svi će položiti račun za svaku nekorisnu riječ koju su izgovorili⁸², a na koju svijet gleda kao zbijanje šale. Tada će pred očima javnosti biti otkrivene sve ljudske tajne i licemjerja.

Stoga se grešni i zli ljudi s pravom plaše na samu pomisao toga suda smatrajući ga groznim i prestrašnim. No, pravednicima i izabranicima je pomisao na taj sud vrlo utješna i ugod-

---

⁷⁹ 1 Sol 4,16

⁸⁰ 1 Kor 15,51-53

⁸¹ Otk 20,12

⁸² Mt 12,36

na, budući će tada u potpunosti biti otkupljeni. Tada će primiti plodove svoga rada i patnji kroz koje su prošli, svi će vidjeti njihovu nevinost, a oni će svjedočiti užasnoj osveti kojom će Bog udariti one zlikovce koji su ih tiranizirali, tlačili i mučili na ovom svijetu.

Zle će osuditi njihova vlastita savjest, i postat će besmrtni – kako bi se vječno mučili u vatri koju su im pripremili đavao i njegovi anđeli.⁸³

S druge strane, vjerni i izabrani će biti okrunjeni, u slavi i časti. Sin Božji će "izreći njihova imena"⁸⁴ pred Ocem nebeskim i svetim izabranim anđelima, svaka suza će biti "otrta s njihovih očiju";⁸⁵ i njihova će parnica, koju mnogi suci i predstavnici civilne vlasti osuđuju kao krivovjernu i zlu, biti priznata kao "parnica Božjega Sina."

Za nagradu će im Gospodin dati takvu slavu kakvu si čovjek nikako ne može ni zamisliti.

Stoga radosno iščekujemo taj dan kada ćemo u potpunosti uživati Božja obećanja u Kristu Isusu, našem Gospodinu. AMEN.

Amen! Dođi, Gospodine Isuse! Otk 22, 20

---

⁸³ Mt 25,14

⁸⁴ Mt 10,32

⁸⁵ Otk 7,17